



YUCOM

Komiteet pravnikā za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija, Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Kršenje ljudskih prava i demokratije Sistem za rano upozoravanje Newsletter No. 38

Izmene u Zakonu o porezu na dohodak građana – novi namet na civilni sektor

U sklopu mera za obuzdavanje posledica ekonomske krize, u Narodnoj skupštini Republike Srbije je 29. aprila 2009. godine usvojen¹ *Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana*, koji je 9. maja 2009. stupio na snagu. Izmenama i dopunama se predviđa da se stope poreza na prihode od autorskih honorara za zaposlene povećavaju sa 33,7% na 50,6% a za nezaposlene od 48,3% na 76,8%.

Ukazujemo na ovaj problem sa osećajem duboke zabrinutosti i uznemirenosti, pošto ovakve mere sadrže opasnu pretnju da uguše ne samo tekuće i predstojeće projekte koje finansijski pomažu međunarodni donatori iz javnog i privatnog sektora, nego i samu osnovnu aktivnost nevladinih organizacija (NVO). Humanitarne i dobrotvorne akcije, naučna i druga istraživanja, delatnost slobodnih novinara, rad u kulturi i umetnosti – svi će biti pogođeni ovom merom.

NVO su u više navrata upozoravale da je položaj tih grupa i organizacija u današnjoj Srbiji daleko od onoga što bi trebalo da bude u demokratskom društvu sa vladavinom prava. Pored nepostojanja solidnog pravnog okvira koji bi jasno definisao njihov karakter društveno korisnih i neprofitnih subjekata, nevladinim organizacijama – a posebno onima koje se bore za zaštitu i unapređivanje ljudskih prava – je veoma potrebna osnovna zaštita od napada pojedinaca, grupa, organizacija i stranaka koje ih smatraju izdajicama i stranim plaćenicima. Već i sama ta okolnost deluje na potencijalne donatore kad razmatraju uslove za dodelu podrške, pošto se dobri odnosi Vlade Srbije i organizacija civilnog društva često pretpostavljaju u savlađivanju gorućih problema u zemlji.

¹ I u ovom slučaju je procedura usvajanja bila netransparentna: JUKOM-u nije poznato da je nacrt novog Zakona pre podnošenja parlamentu na usvajanje bio objavljen ili da je o njemu vođena javna rasprava.



YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija, Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Davno pre usvajanja najnovijih zakonskih propisa i uz zanemarivanje ponavljanih zahteva NVO da se otvori rasprava o izuzimanju NVO kao neprofitnih organizacija iz obaveze plaćanja poreza, asocijacije civilnog društva su bile tretirane na isti način kao bilo koji komercijalni poduhvat, tj. njihovo finansijsko poslovanje je bilo opterećeno visokim porezima kao da se radi o privrednim subjektima. Pored toga, finansijsku podršku projektima NVO dodatno otežavaju: pravna nesigurnost, opšti bezbednosni rizici, fluktuacija deviznog kursa, značajan odliv sredstava u svrhe koje nisu povezane sa projektima, visoke provizije banaka itd.

Nadamo se da nema spora da se NVO u Srbiji bave projektima vezanim za promovisanje građanskih vrednosti i demokratskih institucija ne da bi se krpile budžetske rupe i dotirala javna potrošnja koja je prevazišla sve okvire. Isto tako smo sigurni da poreskim obveznicima u Evropi ili SAD ne bi bilo drago da saznaju da se njihov novac rasipa na izdržavanje mastodontske birokratije u Srbiji.

Ove drakonske mere će najneposrednije i najbrutalnije pogoditi NVO u Srbiji i njihove tekuće projekte, a potencijalne donatore prisiliti da dobro razmisle pre nego što odluče da li da podrže nove projektne poduhvate.

Dugoročno, ovakvi potezi Vlade koja je neodgovorna koliko ova, odvraćaju domaće i inostrane donatore od iniciranja, finansiranja i sprovođenja projekata usmerenih na rešavanje problema socijalnog, obrazovnog, ekološkog, kulturnog ili humanitarnog karaktera, koje sama Vlada nije spremna ili sposobna da rešava.

Tim su se razlozima rukovodile NVO u Srbiji kad su insistirale na usvajanju modernog i na iskustvima i standardima EU zasnovanog zakonodavstva koje bi NVO i druge asocijacije civilnog društva i njihove aktivnosti definisalo kao društveno poželjne i korisne, a za finansijski aspekt njihovog rada uspostavilo jasan sistem kriterija koji važe za neprofitne subjekte. Vlada koja je izbore dobila jašući na talasu obećanja evropske budućnosti Srbije danas koristi ekonomsku krizu u svetu kao izgovor za sopstvene promašaje i žrtvuje asocijacije civilnog društva, eksperte, umetnike i kulturne radnike kao da su oni krivi za te neuspehe.

Zbog toga je od suštinske važnosti da Vlada i Parlament Republike Srbije preispitaju ove zakonske promene koje se svode na kažnjavanje asocijacija civilnog društva za doprinos koji su pružali zajednici kroz svoje aktivnosti, kao i da ubrzaju donošenje relevantnih



YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija, Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

zakona kojima bi se najzad definisali uslovi za njihov razvoj i delovanje oslobođeno administrativnih, poreskih i bilo kojih drugih stega koje bi im vlasti nametale.

Pozivamo donatore – dosadašnje i potencijalne, iz vladinog i nevladinog sektora, domaće i inostrane – da nove poreske propise ne shvate kao korak koji će ih odvratiti od nastavljanja dugog, uspešnog i obostrano korisnog angažmana na ublažavanju velikog broja problema u svim delovima društva još uvek traumatizovanog nakon nedavnih ratnih iskustava.

Prognoza:

Ukoliko novi poreski propisi ostanu na snazi i vlasti nastave da ignorišu dramatičnu neophodnost da se definišu povoljni pravni, administrativni i fiskalni okviri za nesmetan razvoj fizionomije i aktivnosti civilnog društva, Srbija će nastaviti da pada na jednom od najvažnijih ispita koje mora položiti kao potencijalni kandidat za članstvo u EU, kao i usporiti razvojni hod ka slobodnom i otvorenom društvu zasnovanom na vladavini zakona i delotvornim demokratskim institucijama.